

12 ביולי, 2023

לכבוד
ראש הממשלה
חה"כ בנימין נתניהו

לכבוד
שר המשפטים
חה"כ יריב לוין

הנדון: דרישה להפעיל סמכות לבחירת נציגת ממשלה וכינוס הוועדה לבחירת שופטים

בשם מרשתנו, סיעת יש עתיד בכנסת, הרינו לפנות אליכם בעניין הנדון, וכדלקמן:

1. כידוע לכם היטב, אחת הסמכויות המרכזיות אותן העניק המחוקק לשר המשפטים היא הסמכות לעמוד בראש הוועדה לבחירת שופטים, ולהיות הגורם האחראי על כינוסה לצורך בחירת שופטים, מקום בו "יש למנות שופט" כלשון סעיף 7 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984.
2. לשון החוק מדברת בעד עצמה. הסמכות המוקנית לשר המשפטים היא סמכות **חובה**, כזו ש"אין לרשות שיקול דעת אם לעשות את המעשה שאותו הוסמכה לעשות אלא חובה עליה לקום ולעשותו" (יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית** (מהד' שניה), 320 ("הסמכות המינהלית")).
3. ממילא, ואף אם סמכות השר היתה סמכות רשות, קשה להעלות על הדעת תנאים מובהקים יותר מהתנאים הנוכחיים, המחייבים את הפעלתה של הסמכות. כידוע לכל בר-בי-רב - כל שכן לשר העומד בראש משרד המשפטים - עשרות תקני שיפוט נותרו בלתי מאוישים מזו תקופה ארוכה. עובדה זו מעצימה את העומס המוטל על שופטי ישראל ועל מערכת המשפט, אשר ממילא פועלת בחוסר תקינה ביחס למדינות ה-OECD, ופועל יוצא, היא גורמת נזקים כבירים לאזרחי ישראל הסובלים מהתמשכות הליכים. זאת, כאשר להווי ידוע, כי עשרות מועמדים לשפיטה עברו הליכי מיון ולחברי הוועדה עומדת האפשרות לבחון את מועמדותם.
4. כידוע, "סמכות מוקנית לרשות מינהלית על מנת שהרשות תפעיל אותה. לפיכך, חובה על הרשות להיות ערה לנסיבות, לשקול אם להפעיל את הסמכות ולהפעיל אותה לפי הצורך" (**שם**, בעמ' 1079). למען הסר ספק נזכיר, כי דברים ברוח זו פסק בג"ץ כבר בשנת 1948 (בג"ץ 35/48 **בורסלב בע"מ נ' שר המסחר**, פ"ד ב 330). עוד נזכיר, כי חובת הנאמנות המוטלת על הרשות כוללת את החובה להפעיל את הסמכות במהירות הראויה (בג"ץ 6300/93 **המכון להכשרת טוענות בית דין נ' שר הדתות**, פ"ד מח(4) 441) שהרי "החובה המינהלית לפעול במהירות ראויה היא מושכל יסוד בכללי המינהל התקין" (הסמכות המינהלית, בעמ' 1093).
5. הנה כי כן, **בנסיבות בהן לא כונסה הוועדה לבחירת שופטים מאז 11.4.2022, וכאשר על הפרק מצויים עשרות תקנים פנויים - הימנעות מהפעלת הסמכות לכנס את הוועדה לבחירת שופטים מהווה התעלמות חריגה מהאינטרס הציבורי, הפרת חובת הנאמנות המוטלת על הממשלה ועל שר המשפטים. ממילא, הימנעות זו כופרת בסמכות שהעניק המחוקק לשר המשפטים ומהווה הפרת הדין.**

6. על רקע האמור לעיל, גם הימנעות מכוונת של הממשלה מבחירת נציגתה, לצד שר המשפטים, לכהן בוועדה מהווה הפרה בוטה של חובת הממשלה לפעול בעניין זה, בהתאם לחוק יסוד: השפיטה, ועל-מנת שניתן יהיה לכנס את הוועדה.
7. הדברים נכונים מכוח קל וחומר מקום בו העיכוב בכינוס הוועדה עד עתה נבע מפעולה מכוונת של הקואליציה לדחות את בחירת נציגי הכנסת לוועדה לבחירת שופטים - דחייה שכללה שינוי תקנון הכנסת, ואף החלטה מודעת להורות לחברי הכנסת מטעם הקואליציה שלא לבחור את נציגי הכנסת לוועדה, במועד הבחירות הראשון בחודש יוני. מהלכים אלה הובילו לעיכוב של ארבעה חודשים לפחות, מעבר לעיכוב שנגרם בשל תקופת הבחירות לכנסת ה-25, והכל כאשר מינוי שופטים הוא אינטרס ציבורי מובהק.
8. נסיבות חריגות אלה, ובשים לב להתבטאויות של שר המשפטים בתקופה האחרונה, לפיהן ממילא אין בכוונתו לכנס את הוועדה, אך מחדדות את המסקנה, כי הימנעות מבחירת נציגת ממשלה, מזה; והימנעות מכינוס הוועדה, ככל שהשר יבחר במכוון להמשיך ולנקוט בה, מזה; מקורן בתכלית זרה, והן יהוו החלטות שהתקבלו תוך שקילת שיקולים זרים, שאינם מסוג השיקולים שעל בעל הסמכות לשקול בבואו להפעיל את סמכותו. למען הסר ספק, הרצון "לשנות" את הרכב הוועדה לבחירת שופטים אינו משתמע מלשון החוק כשיקול ענייני. ממילא, רצון זה אינו רלבנטי כהוא זה לבחירת שופטים בעת הנוכחית, ועל-כן הימנעות מכוונת מכינוס הוועדה מטעם זה היא החלטה פסולה, המערבת שיקולים אישיים ופוליטיים.
9. על רקע האמור לעיל, ומרגע שהושלמה בחירת חברי הוועדה על-ידי הכנסת, נבקשכם לפעול **לא לתר** - למען אזרחי ישראל - לבחור את נציגת הממשלה לשמש בוועדה **עוד השבוע**, ולאחר מכן, כי השר יורה על כינוס הוועדה בהקדם האפשרי.
10. למותר לציין, כי אין במכתבנו זה משום ויתור על זכות או טענה, ואנו תקווה כי תבחרו לפעול בהתאם לחוק. אולם, ככל שלא ייעשה כן בתוך 14 ימים מיום מכתבנו זה, תיאלץ מרשתנו לפנות לבג"ץ, ועל-כן יש לראות מכתבנו זה בבחינת מיצוי הליכים.

בברכה,

עודד גזית, עו"ד אלירם בקל, עו"ד

העתקים:

היועצת המשפטית לממשלה

מזכיר הממשלה

היועצת המשפטית של משרד המשפטים

היועץ המשפטי להנהלת בתי המשפט